

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Junius' 4. dik napján, 1816-dik esztendőben.

Olasz Ország.

Romából, Május' 9. dik napján így ir-
tak: — “

„Nem lehet elbínni, hogy melly sok nehézségekkel kénytelenítessék küszködni a' Romai Országlovszék, mely sok új terheket kénytelenítessék hordozni, mellyek mind a' Frantiáktól maradtak réa, és melly sok féle részrehajlásokkal kénytelenítessék küszködni, a' mellyek ötlet megszünés nélkül kritizálják, 's kiméllésnélkül majd egy majd más fogyatkozást találunk benne; pedig, ha annak belső állapotjával megismerkednének, nem soká minden arról való bal vélekedéseiket le fognák tenni. —

Beszéltették, hogy a' Nápolyi Koronőrökös nem soká Romába fogna jöni a' maga atyja' bátyjának IV. dik Károlynak (a' nyúgodalomban lévő Spanyol Királynak) meglátására. De bizonyos tekintetek, milyenek az Udvaroknak egymáseránt való rendtartásaik is, meg nem engedik ezen Princznek azt, hogy Romába jöhessen, melyre nézve jónak találta azt projektálni, hogy egymásnak meglátására mind kettő-jök Velletri városában jelenjenek meg. —

„Kardinális Maury, a' Szent Atyától eleibe szabatott penitentzia tartást elvégezvén, 's azután az ő Szentsége' kegyelmébe ismét bévétetvén, már a' több Kardináli-

soknak látogatásokra is elment, de, mint mondják, nem sokan botsátották-bé magokhoz.

Valamint minden más Anglus tengeri Konzulokhoz, úgy a' Livornóban lévőhöz is olyan parantsolat ment az Anglus Minis-tertől Lord Castlereaghtól, hogy vigyázattal legyenek, hogy a' Jóniai egygyesült Szigetek' hajói, minden nemzetek által úgy megbetsültessenek, mint éppen az Angliai hajók. —

Lord Exmouth, a' Középtengeren lévő Anglus hadi hajós sereg' vezére, így irt az Algíriai tengerről Aprilis' 6. dikán a' Nápolyi Királyhoz: — “

„Legnagyobb gyönyörűséggel terjesztem Felséged' eleibe igaz szívből származó jó kívánságomat azért, hogy iparkodásaim, mellyek oda czéloztak, hogy az Algíriai Fejedelmet a' hadi inségeknek megszüntetésére 's a' békességes életre réa vehessük, szerentsés véget értek. Hízlekedek azzal magamnak, hogy a' békességet oly feltételek szerént kötöttük-meg, mellyek megérdemlik a' Felséged' helybehagyását. Engem' nagyon bizonyossá tett ez a' Fejedelem, hogy hűségesen meg fogja tartani a' kötésnek feltételeit. De tudtára is adtam neki tökéletesen, hogy az ő politikai létele egyedül tsak az ő hűséges és mértékletes magaviseletétől legyen felfüggesztette; és hogy ő tavaly, az által, hogy ezen principiu-

moktól eltávozott, egész Európát bosszúálló haragra gerjesztette maga ellen, a' melly készen áll, hogy a' Barbarus Fejedelmeknek egész egygyesített erővel ellenek álljon. Által láthatja Felsőged a' mi Nápolyban lévő Konzulunkhoz küldött tudósításomból, hogy melly nagy nehézségekkel kellett nekem küszködnöm. Nem is gondolom, hogy valami igaz okra nézve kényszeríthettem volna őtet arra, hogy a' nálla rabságban lévő keresztényekért, a' kötésben feltételve lévő váltságnál kevesebbet elvegyen, minekutánna azt a' nagy summát, mellyet ő a' békességért kívánt, tőlle megtagadtam volna, és neki az esztendőnként való 24 000 piasterekért tengeri és egyéb hadi muniziót ígertem volna. A' Felsőged' alattvalói, nagy háládatossággal fognak Felsőgedhez ezen jó téteményért lenni, és én nagy meglepéssel fogom azt hallani, hogy a' Felsőged erántam való kegyelmességét el nem vesztettem. Marquis *Circellónak* tökéletesen szemel eleile terjesztetem azt, hogy melly szükséges legyen az, hogy a' Nápolyi Országlószerk, az előszöri váltságfizetést, melly eránt személyesen ígéretet tettem, pontosan megtegyje; ez a' tselekedet legnagyobb bizodalmat fog ezen (tolvaj) Fejedelemnél a' Felsőged' Országlása eránt gerjeszteni, 's ennek a' Fejedelemnek nagy meglepédesére fog szolgálni. Szerentsém van lenni Felsőgednek, 's a' t. — “

Exmouth.

(Mint gondolkozzék Lord *Exmouthnak* ezen közbenjáróskodásáról még a' Ministerium' újsága a' *Londoni Kurir* is, megírtuk a' közelébb költ M. Kurirban, a' 344-dik napnak 2-dik hasábján)

A m e r i k a.

Nem régen az Angliai Parlamentum' alsó házában nagyon felvették volt némelyek azoknak az *Anglusoknak* ügyit, kik a' *Karthagénai* insurgenseket minden módon elősegélleni iparkodtak, 's azután a'

Spanyol Generális *Morillo* serege által *Karthagénába* bészorittatván, ott fogságra estek 's halálra ítéltek. Minister Lord *Castlereagh* azzal biztatta vala a' Parlamentumot, hogy ezen fogságra esett Anglusoknak rokonaik tsendes elmével lehetnek 's ointsen miért nyúghatatlankodjanak, miat hogy az Angliai Ministerium már miudelőlépéseket megtett a' *Spanyol* udvarnál ezen szerentsétlenségért. Most ellenben a' vana *Jamaikai* levelekben, hogy kilentzet az említett Anglusok közül tsakugyan agyonlövetett *Morillo* Márztius' 2-dikán, *Hyslop* pedig meg most is a' fogságban várja bizontalan soisanak kimenetelét. A' Lord *Castlereagh*' biztató szavai és ez a' *Jamaikai* új hír, ellenkeznek egymással. Talám az utolsó nem fog megvalóságosúlni.

Említettük volt egyszer, hogy *Karthagénának* szerentsétlensége után az insurgenseknek egygyik nevezetes vezére *Bolívar* onnét néhány száz embereivel 's néhány hajókkal a' tengerre kikapván, *S. Domingo* szigetere szállott ki *Cayéshez*. Most nem tsak a' *Kingstoni* magános levelek, hanem a' *Jamaikai* újságok is azt erősítik, hogy ő, magát *Cayésnél* rendbe szedvén onnét 20 hajókkal, valami 2500 vagy 3000 emberekkel, 's fegyverrel és egyéb féle hadi készülétekkel, ismét vissza evezett a' *Cumanai* és *Barcellonai* támadók' segítségére.

Az ezen insurgents vidékeket illető tudósítások azoközben mind igen bizontalanok. Némelyik azt erősíti, hogy a' *Morillo* vezérlése alatt lévő Spanyol Királyiármáda az insurgensek' vidékeire nagyon előnyomúlván, ott terhes akadályokra talált, a' mellyek győzedelmeskedésének útját annyira ketté szakasztották, hogy ő, magát a' *Magdalena*' víze mellett *Monpoznál* lévő sántzai megé kénytelenítettett vissza vonni, 's mint gondolták egész *Karthagénáig* hátrálni fog. Mások ismét, mint a' *Caraccasi* újság is, azt beszellik, hogy egyszer valamikor, talám nem régen (meg a' hónap' sints feltéve mikor), a' Spanyol tanyáknak

egész lineáját megtámadták az insurgensek Cumana tartományában, 's reggeitől fogva egész délutáni 3 óráig szerentsésen verekédtek, hanem ekkor a' szerentse megfordulván, vissza verettettek, 's több e-félék.

Azon inségek között, mellyekkel a' Morillo ármádaja küszködni kéntelenítettik, legnagyobbak az éhség és betegség. Némely tsapatjai az ármádájának, mellyeket az ország' belsőbb vidékeire küldött vala, ott részenként a' támadók által megiepettettek és megverettettek. A' lakosok, ha ellenségeiket közelíteni látják, a' magok hazákat felégetik, 's magok az erdőkre futnak. Zimithy mellett Morillonak egy egész osztálya semmivé tétetett, de a' hol a' lakosok között, ő is kardra hányatott 1500 embert.

Brasiliából egy Portugallus tiszt érkezett - meg nem régen Kadiahoz, a' ki azt beszéli, hogy Monte-Vidco városa, nem tudjak, hogy a' Brasiliai udvar' közbenjárása által-e, vagy pedig valami más egyéb okok által indítván, magát a' Spanyol Királyi seregeknek alája adta legyen. —

Buenos-Ayresből pedig azt a' nevezést írták Aprilis' 2-dikán, hogy Admirális Browne, kiről nem régen az a' már eléggé meg hamissított hír terjedett vala el, hogy Bonapartét Sz. Honorol elszökiette volna, a' Buenos-Ayresi Republicanusoktól vagy independenschtől (mint magokat nevezni szeretik), egy hajós sereggel elküldetvén Quito felé, hogy ott külömbkülömb öblökből, a' Királyhoz küséggel viseltető tengeri vidékeket támadja-meg, minekutánna ezeknek sok kárt tett és néhány hajóikat, 's ezen hajók között egygyiken még a' Guyaquili új Kormányozót is elfogta volna, Febr. 17-dik napján Puna mellett megjelenvén, ott a' viz' torkát oltalmazó sántzokat megtámadta, azoknak ágyúit elhalgattatta, 's nagyobb hajóit hátra hagyván az apróbbakkal a' vizez felfelé kezdett evezni, oly célzással, hogy Guaquil várát is

ágyuztassa és megvegye, hanem szerentsélességére a' hajó, mellyen éppen ő maga ült, megfeneklett, és ő fogságra esett. Hanem, mint mondják, a' Kormányozóért tserében már elbhotsáttatott.

A' Brasiliai udvar is erőssíti a' magy Amerikai seregeit. Május' 18-dik napján néhány szállító hajók, egy Linea és két Regát hajók által kísértetvén, 6000 emberekből álló fegyveres sereget vitt-el a' Tagus' vize' torkából Brasiliába.

A' Mexikói legújabb tudósítások szerént úgy látszik, hogy itt, az úgy nevezett Új-Spanyol országai vidéken, nem oly nagyon szerentsések a' Spanyol Király' seregei. Új-Orleanból írják, hogy ezek December' 15-dik napján a' Generális Guadaloupe Vittoria vezérlése alatt lévő independens seregeket Vera-Cruz és Xalapa között megtámadván, igen heves és véres verekedés után vissza verettettek.

Spanyol Ország.

Madridban halálra ítélték a' Frantzia újságok szerént két embert, azért, hogy reájok bizonyosodott, hogy a' Ferdinandus Király' élete ellen törekédtek. Az egygyik hajdan hadi biztos volt, kinek Richard a' neve; a' másik egy Prokurátor, de ennek nem írják a' nevét. Sokan ünnek most fogházban az ugyan ezen bünbe való részességért; hajdani Gerillas tisztok is néhányan találtatnak köztök.

S á r d i n i a.

A' Turinban kijövő Udvari újság ilyen szókkal hirdette - ki a' Didier' elfogattatását: — „Didier, az öreg, a' hajdani Státustanátsnak egy tagja, a' fiával, a' Bítangolónak egy igen különös 's legluzgóbb pártfogójával egyetemben, az ő Legkeresztényebb Királyi Felsége' viszszejövele után néhány hónapoktól fogva minden felé tsapongott szereszéllivel, részszerént azért, hogy a' maga gyalázatosságát az emberek' szemei elől elfonnyá, réz szerént pedig azért, hogy újabb bünt kohóljon. Annak a' rút özszeesküvésnek fejevé lett vala, a'

amelly nem régen *Grenoblének* környékén kiűtött: de azonban mihelyest eszébe vetete, hogy gyalázatos plánuma el nem sühetett, azon iparkodott, hogy a' megérdemlett büntetést szökés által kerülhesse el; a' minthogy őtet a' Frantzia előljárók minden iparkodások 's az ő fejére tett nagy jutalomigérés mellett is, kézre sem keríthették. A' *Saint-Jean de Maurienne*-béli (Sárdinai) Királyi Karabélyos Brigáda' fáradhatatlan buzgoságának 's rendkívül való iparkodásának lehet egyedül köszönni azt a' szerentsés történetet, hogy ezt a' veszedelmes embert, a' hegyeken való 30 óráig tartott keresés után, végezetre e' hónapnak 16-dik napján éppen a' Francia határ mellett *Saint-Jean d'Arven*-ben megtalálta 's el is fogta. Olyan szerentsés vala továbbá az *Aiguebelli* Brigáda is, hogy éppen itt *Aiguebellében* a' *Grenobli* insurgenseknek egy *Gardin* nevű vezérét megtalálván hasonlóképpen elfogta.

Nagy jutalmak vannak azoknak is ajánlva, a' kik még a' *Vicille Charvet* nevű városszolgát, egy *Duref* nevű Ex-polgármestert, *Dufresne* és *Guillot* nevű, felfizetésem lévők tiszteket, és egy *Le-guide-Dusart* nevű lázasztót, kézhez szolgáltatnak.

Mihelyest a' *Grenobli* támadásnak híre az országnak egyéb részeire megérkezett, a' Prefektusok mindenütt azonnal proklamációkat 's a' nemzeti őrző seregek' nevében olyan nyilatkozatásokat hirdettettek ki minden departamentbéli újságok által, mellyekből nyilván kitettzik, hogy az országnak akár melly részében ütött volna ki az igaz jussal bíró országlószék ellen egy olyan támadás, mint a' milyen ez a' *Grenobli* vala, sohol sem érték volna el céljokat a' lázasztók.

Burgundiában is okoztak vala a' lázasztók egy kis nyughatatlanúságot a' gyengébb gondolkodású embereknek, de nem soká eltsendesedtek mindenek, 's a' lázasztók elfogattatván, a' törvényes székek-

nek által adattattak. A' *Burgundiai*, még a' *Bonaparte*' utolsó rövid uralkodásának idejébéli *Föderátus*knak *Dubois* nevű híres vezérjek is a' *Saone* mellett lévő *Chalons* városában, kézre került.

Foix városában az *Arriege*' departamentjében, Május' 18-dikán vagy három személyek egygyütt beszélgetvén, valami olyant beszéllettek, hogy azonnal elfogattattak 's ítélszék' eleibe vitettettek.

Coutin nevű lovas politziai katona *Clermont* városa mellett Május' 11-dikén egy erdőtske' szélén egy három színű bokrétság kalapú embert elő találván, elakartá fogni, de a' ki pisztolyra kapván, úgy főbe lötte a' katonát, hogy hava bukkaot a' földre. Az után a' városban találtató politziai katonák minnyáján a' gyilkosnak felkeresésére mentek.

Párisban ezen tudósításoknak elindulásakor már néhány napoktól fogva foglalatostokdottak a' *Bonaparte*' idejébéli ezimereknak, sasoknak, zászlóknak, 's minden egyéb efféléknek felkeresésében 's összeégetésében. —

Lille-ből írják, hogy Generális *Chartran*, a' ki ott Május' 9-dikén egy katonai ítélszék által halálra sententiaztatott vala, 22-dikben jó reggel a' fellegvárban agyon lövetett.

Berlini levelek erőssítik, hogy azon lázasztók között, a' kik *Párisban* elfogattattak, egy, azt a' vallást tette, hogy ő réá az összeesküvésnek fejei által a' volt legyen bizattatva, hogy egy nagy embert öljön meg. Ezek az átkozott emberek őt *Tsapás*' névvel nevezték azt a' gonoszságot, mellyet végrehajtani iparkodtak, 's a' melly nevezettel egy 5 tagokból álló nagy familiára céloztak.

*Bolfsy d'Anglász*nak is, ki most Frantzia országi *Pair*, elfogták a' fiát. Ez az ifjú ember a' *Bonaparte*' visszajövetele után *Al-mustrainspektor* volt; az apját pedig, a' departamentekbe küldözte, mint rendkívül való *Biztos*, *Bonaparte*. — Ta-

látatik továbbá az elfogattak között egy Thiers nevű Gróf is, Bonaparténak egy hajdani Kameráriusa, 's a' ki *Dresdai* Kommandáns is volt. Egyéberánt a' tsendesség *Párisban* ezen történetek miatt tsak egy szempillantatig is meg nem háborodott, 's ennek az összeesküvésnek egész plánuma igen gyáva módon vala elintézteve, a' lévén általa czélzásba vétetve, hogy a' játékba Anglia is belevonattassék, 's annak meghatározása, hogy mitsoda új *Dynastia* (uralkodó házat) kellessék a' Frantzia thronusra ültetni, a' Régens Princzre bizattassék.

A' Máj. 22-ikén költ *Párisi* újságlevelek majd mind tsak annak lerajzolásával vannak tele, hogy melly örvendező elragadtatással 's nagy tisztelettel fogadtattak a' magok honnyokba visszaérkezett Képviselők, vagy követek, az otthonlévők által. *Toulouse* és *Nismes* városaik legnevezetesebb módon megkülömböztették ezen tekintetben magokat. *Aldegnér*, *Cardonnel*, 's *Vilette*, a' *Toulousei* volt Polgármester, egész triumphussal mentek-bé ezen városba; az utolsónak megtiszteltetésére még győzedelmi kaput is építtettek volt, a' mellyen ezen a' szavak olvastattak *Au Maire de Toulouse* (A' *Toulousei* Polgármesternek). A' *Journal General de France* is emlékezett erről a' nagy megtiszteltetésről, de ilyen megjegyzést vetett utánna: —

„Mi is illendő tisztelettel viseltetünk ezen betsületreméltó polgárjaink eránt, hanem tsakugyan, ha az a' leírás, mellyel ez a' megtiszteltetés a' *Toulousei* újságban előadatik, nem szer felett való nagyítás, mi szeretnők ezen esetben a' *Toulousei* lakosok' eleibe terjeszteni ezt a' kérdést: — „Mit tselekedhetek volna ők ennél többet, ha *Angouleme* 's Királyi Hertzege, vagy pedig maga Király ő Felsege, a' maga felséges és ditsósseges megjelenésével az ő várossokat megtisztelte volna? *Est modus in rebus, sunt certi denique fines.*“

A' *Core-d'Or* departamentjebéli Prefektus olyan hírt vett a' telegrafus által *Di-*

jonból Május' 15-dik napján, hogy a' támadók'seregei, a' mellyek *Grenoble* mellett megverettetvén az erdőbe vették vala magokat, ott fegyvereiket letették, 's vezérjeiket kiadták, melly után megengedtetett nekik, hogy honnyokba vissza térhesse-nek, de úgy, hogy tsendesen viseljék magokat. Az a' biztosság, melly a' végre állítottatott-fel, hogy azokat a' támadókat megítélje, a' kik sem czimberás társaikat kiadni sem fegyvereiket letenni nem akarják, Május' 15-dikén hozzá fogott a' maga munkájához.

Piemontban valami mostanáig oda érkezett idegeneket elfogdosták, sőt a' lakosokra nézve is kemény parantsotatot kaptak az előjárók, hogy nagy vigyázással legyenek reájok, mivelhogy magokviselete által nem tsak gyanura, de többre is okot szolgáltatottak.

Bourges városában néhány lázszasztókat sajdítottak-meg, 's hetet azonnal elfogtak közzülök.

Hertzeg *Wellington* a' maga főbadi szállásával még mind *Cambray* városában tartózkodik, a' hova minden nap' Kurírok érkeznek hozzá *Párisból*, arról való tudósításokkal, hogy az országnak belső részein miképpen folynak a' dolgok. Az *Orosz* seregek fő vezére Gróf *Worozow* külömbkülömb katonaparantsolatokat bídettettvén - ki a' maga szállásán *Maubeuge* városában, a' többek között egygyik által keményen megparantsolta katonáinak, hogy legszorosabb fenytéket tartsanak, de a' lakosoknak is meg, hogy ne szolgáltatassanak okot a' veszekedésre.

„Az *Anglus* újságok, így szoll a' *Párisi* egygyik újság, azt erőssíték a' magok *Párisi* magános tudósításaik után, hogy *Lavalette Monchibuban* tartózkodna. Egy más *Párisi* újság pedig ugyan ezen dologról szollván, úgy adja azt elő, mint *Anglus* újságokból merített tárgyat. Eből a' következik, hogy ezen újságírók köz-

zúl egygyik sem tudja, hol van Lavallette.

A vámosok a *Belgiumból* Frantzia országba menő útasokat most keményen meg vizsgálják, a titott papirosokra nézve, azért, hogy semmi Bélgia újságdarabokat bé ne lephassanak, a mellyek nagy büntetés alatt kitiltattak Frantzia országbol.

Egy *Grenoblei* legújabb (Május' 17-dikén költ) levélben ezeket olvassuk: — „A *Sárdinai* Király ezen köztünk kiottt öszszeesküvés' alkalmatosságával úgy viselte magát, mint egy jó szomszédnak kötelessége kívánja. Az első hírnek vételére azonnal parantsolatot vettek a Királyi seregek, hogy minden szoros 's az erdökre vívő utakat elfoglaljanak, 's minden gyanusnak látszó embert fogságra vigyenek; ezek valának azok a seregek is, mellyek, mint feljebb is írtuk, *Düdiert* elfogtak, a ki már úban is van, mint fogoly, *Grenoble* fele. Azt mondják ezen emberről, hogy leginkább azon fontos tekintet által tudta tsalni 's tsábitani a népet, mellyet ábrázatjának különös formatása által tud mutatni, mikor a szükség úgy kívánja. Kevéssel az öszszeesküvésnek kiütése előtt *Belgiumban* járt, onnét *Párisba* vévén útját, ottis néhány napokig mulatott. Sok fele kenyérkeresés' módját próbál; jutóljára újságró volt, mellyet *Le Diligent* nevezet alatt adott-ki.

B é t s.

Itt ma reggel négy Felséges Pátenseket függesztettek-ki minden utaszogletekre, mellyek a *Moharkhia'* ezután való finansziái állapotját illetik.

Ezen nevezetes Pátenseknek kiadásával már, ma nem szolgálhatunk. Kénte-

nek vagyunk péntekre halasztani. Most csak egy pár szóval való jegyzésben fejeztünk-ki ennyit: hogy ezen Felséges Pátensek közzül a két elsőbbek egy *Nemzeti Bankónak* felállittatását adják elő, 's annak minéműségit meggyarazzák - meg 's terjesztik a közönség' eleibe.

Ezen *Nemzeti Bankónak* minden minéműségei négy Szakaszokban adatnak elő. Az első annak felállittatását és belső tulajdonságait; a második annak foglalatosságait, 's az ide tartozó minden intézeteket; a harmadik annak Jusait és Tartozásait; a negyedik végezetre, annak a Státus' Administrációjához képest való állapotját, fejezi-ki.

A harmadik Pátensben az apró vagy rézpénzek a Conventziós (huszas) pénzhez mérsékelt betse, ezeknek a közönséges kaszába való elvételéseket illető tekintetben, határoztatik-meg.

A 4-dikben a határoztatik-meg, hogy a Státusnak mitsoda jövedelmeit kötelezetnek az adózók, Conventziós pénzel, vagy a feljebb említett Bankó által kiadandó papirossal (bankintóval) fizetni.

Nagy Lotteriai Sorsvadás.

Mitsoda számok nyerték-el a *Mile-titz* és *Saustawa* nevű jószágot, 's a 8000 forintokat, már megirtuk való.

A *Koltschawka* nevű udvart pedig a 60,551 számú sorsczédula nyerte-el. Kész pénzben ezek a számok nyerték jó nagy summákat: A 722-tó nyert 20,000 forintot; a 38,560 nyert 4000 — 's az 56,713 — a 76,146 — a 24,229 — a 17,341 — a 26,256 — a 29,555 — és a 38,840, nyertek, egygyik egygyik, 1000 forintokat.

Junius' 1-ső napján adtak Szász forint Huszaspénzért 325 forintot Váltótulában.

Bétsben a *Markahusnak* fentja *Juniusra* 35 krajtzarra határoztatott.